

Čj.278.140 / 16-Ú

V Praze dne 22.3.2016

Směrnice č.29

**Etický kodex výzkumu
v Ústavu mezinárodních vztahů, v. v. i.**

1. Touto směrnicí se ruší Směrnice č.10 z 29.9.2006.
2. Směrnice č.29 je účinná od 22.3.2016

Doc.Mgr.Ing.Petr Kratochvíl, Ph.D.
ředitel ÚMV

Etický kodex výzkumu v Ústavu mezinárodních vztahů (ÚMV)

Úvod

Tento etický kodex stanoví základní principy, pravidla a standardy etického chování výzkumných pracovníků a pracovníc a jejich profesního jednání. Byl vytvořen na základě obecně uznávaných etických norem mezinárodního výzkumu. Základní kostrou tohoto kodexu je „Etický rámec výzkumu“ vypracovaný pracovní skupinou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovyⁱ právě k účelu tvorby etických kodexů výzkumu a vývoje a dále „Evropská charta pro výzkumné pracovníky“ⁱⁱ. *Etický kodex výzkumu v ÚMV* současně čerpá z dalších, především zahraničních kodexů výzkumných institucí, jež zosobňují nejlepší praxi v oboru společenských věd. Shrnuje hodnoty, na nichž by měla stát výzkumná činnost pracovníků a pracovníc ÚMV a současně se snaží poskytnout vodítko při řešení situací, v nichž se střetávají různé zájmy, stanoviska, postoje a normy. Úkolem *Etického kodexu výzkumu v ÚMV* je reflektovat hlubší zakotvení systematického úsilí o hledání a získávání znalostí ve sféře mezinárodních studií v jeho širokém sociálním kontextu.

I. Základní etické zásady výzkumu v ÚMV

Základní etické zásady výzkumu v ÚMV jsou formulací těch nejvyšších cílů, které by pracovníci a pracovníce Ústavu mezinárodních vztahů měli ve své práci ctít a jež by měly tvořit etický rámec jejich každodenní výzkumné práce. Většina z těchto zásad není stanovena legislativně, nicméně všechny by měly být mantinely práce výzkumných pracovníků a pracovníc ÚMV. Naplnění prostoru, který tyto mantinely vymezují, je však záležitostí průběžného individuálního rozhodování a dílčích voleb jednotlivých výzkumných pracovníků a pracovníc samotných. Na dodržování etického kodexu bude v ÚMV dohlížet etická komise (viz příloha).

1. Svoboda výzkumuⁱⁱⁱ

Výzkumní pracovníci a pracovníce by měli zaměřit svůj výzkum na blaho lidstva a na rozšíření hranic vědeckých znalostí, přičemž požívají svobodu myšlení a vyjadřování a svobodu určení metod použitých k řešení problémů. Výzkumní pracovníci a pracovníce musí však uznat hranice této svobody, které mohou vyplynout ze zvláštních okolností výzkumu nebo provozních omezení. Tato omezení však nesmí být v rozporu s uznanými etickými zásadami a postupy, které musí výzkumný pracovník dodržovat.

2. Profesionální odpovědnost a profesionální přístup^{iv}

Výzkumní pracovníci a pracovníce by měli vynaložit veškeré úsilí k tomu, aby jejich výzkum byl prospěšný pro společnost a neduplikoval výzkum již provedený někde jinde. Musí se vyhýbat všem druhům plagiátorství a dodržovat zásadu duševního vlastnictví a společného vlastnictví údajů v případě výzkumu prováděného společně s jednou nebo více dohlížečícími

osobami a/nebo jinými výzkumnými pracovníky a pracovnicemi.

Výzkumní pracovníci a pracovnice se účastní pouze takových výzkumných úkolů, k nimž jsou disponováni svým vzděláním, odbornou praxí či předchozími zkušenostmi. Uznávají potřebu průběžného celoživotního učení, k čemuž využívají odpovídající vědecké, profesní, technické, finanční a administrativní zdroje. Výzkumní pracovníci a pracovnice musí mít jistotu, že pokud pověří jinou osobu určitým aspektem své práce, tato osoba bude mít nezbytné schopnosti k jeho výkonu.

3. Osobní integrita

Výzkumní pracovníci a pracovnice při plnění výzkumných úkolů jednají podle zásad čestnosti, spravedlivosti a úcty k ostatním. Výzkumní pracovníci a pracovnice vědomě nejednají tak, aby ohrozili svůj vlastní profesní zájem a prospěch ani prospěch a zájem svých kolegů. Nikdy vědomě nesdělují či nepublikují tvrzení, která jsou nepravdivá, zavádějící či klamná.

4. Respektování názorové plurality a tolerance

Výzkumní pracovníci a pracovnice jsou si vědomi své příslušnosti k pestré komunitě vědců a výzkumníků a proto respektují názory a práci ostatních výzkumných pracovníků a pracovnic, a to i v případě, že s nimi v teoretické, metodologické nebo osobní rovině nesouhlasí. Výzkumní pracovníci a pracovnice si váží důvěry veřejnosti k vědcům a výzkumníkům a dbají na to, aby tuto důvěru neoslabilo neetické chování jich samých či jejich kolegů. V případě pochybností či ve sporných případech své jednání konzultují s etickou komisí, s kolegy či se svými nadřízenými, aby tak zabránili neetickému jednání.

5. Respektování lidských práv a lidské důstojnosti a autonomie

Výzkumní pracovníci a pracovnice ctí práva, důstojnost a hodnotu všech lidských bytostí včetně nedostatečně zastoupených, marginalizovaných či sociálně vyloučených jedinců a skupin. Ve své výzkumné činnosti se snaží postupovat nestranně a netolerují žádnou formu diskriminace na základě rasy, věku, pohlaví, etnického původu, národnosti, náboženského vyznání, sexuální orientace, postižení, zdravotního stavu či osobní situace. Respektují rozdíly vyplývající z odlišných kulturních a individuálních rolí svých kolegů, zkoumaných subjektů a účastníků svého výzkumu. Při plnění každého ze svých výzkumných úkolů výzkumní pracovníci a pracovnice plně respektují práva jiných osob na vlastní hodnoty, názory a přesvědčení.

6. Sociální odpovědnost, prospěšnost a nepoškozování

Výzkumní pracovníci a pracovnice si uvědomují svou profesní i výzkumnou odpovědnost vůči odborné obci i společnosti, v níž žijí a pracují. Aplikují a zveřejňují své poznatky za účelem přispění k obecnému dobru. V rámci své výzkumné činnosti se snaží o prohloubení lidského poznání obecně a obohacení disciplíny mezinárodních vztahů ku prospěchu celé společnosti. Cílem veškerého výzkumu by měl být jak přínos společnosti, tak minimalizace sociálních škod.

7. Nekorupční jednání a transparentnost

Výzkumní pracovníci a pracovnice nepřijímají ani neposkytují žádné odměny, ať už finančního nebo jiného charakteru, které se neslučují s jejich vědeckou nezávislostí, anebo přímo či nepřímo směřují k ovlivnění výsledků výzkumu. Výzkumní pracovníci a pracovnice se při výzkumu i při následné prezentaci jeho výstupů drží zásad transparentnosti. Zkoumané subjekty, kolegy, nadřízené, klienty smluvního výzkumu, zástupce jiných výzkumných institucí, nakladatele i veřejnost o své činnosti dostatečně a je-li to nutné v předstihu

informují.

8. Solidarita a spolupráce ve výzkumu

Výzkumní pracovníci a pracovnice se snaží o to, aby v případě, že pracují ve výzkumném týmu, měl tento tým složení a kvalifikaci odpovídající vybranému či zadanému výzkumnému úkolu. Výzkumní pracovníci a pracovnice se o poznatky získané v průběhu výzkumu dělí se svými kolegy a kolegyněmi a výsledky své práce úmyslně nezatajují či se o ně neodmítají podělit jak s dalšími výzkumníky a výzkumnice z ÚMV, tak s výzkumnými pracovníky a pracovnicemi z jiných institucí a oborů.

9. Důvěrnost a ochrana duševního vlastnictví

Výzkumní pracovníci a pracovnice se zavazují dodržovat důvěrnost informací, které jsou jim účastníky výzkumu, studujícími, zaměstnanci, klienty či jinými osobami zpřístupněny. Činí tak proto, aby zachovali vlastní mravní integritu i integritu prováděného výzkumu. Při sběru informací a údajů přihlížejí výzkumní pracovníci a pracovnice k dlouhodobému použití získaných dat, včetně jejich případné archivace ve veřejně dostupných databázích a archivech či k jejich zkoumání jinými výzkumnými pracovníky. Současně se však výzkumní pracovníci a pracovnice seznámí se všemi příslušnými právními předpisy a pravidly^v, které mohou omezovat či měnit povinnost dodržovat důvěrnost informací.

10. Šíření a využívání výsledků^{vi}

Všichni výzkumní pracovníci a pracovnice zajišťují, aby výsledky jejich výzkumu byly šířeny a využívány, např. sdělovány, předávány do jiných zařízení nebo případně uváděny na trh, přičemž ovšem respektují autorská práva a smluvní ustanovení. Výsledky výzkumu publikují pouze v nakladatelstvích, které samy respektují etické zásady. Zejména zkušení výzkumní pracovníci a pracovnice by měli hrát vedoucí roli při zajištění plodného výzkumu a komercializace nebo zpřístupnění jeho výsledků (případně obojí) pokaždé, kdy se naskytne vhodná příležitost.

II. Rozpracování základních etických zásad

1. Všeobecná ustanovení

V souvislosti s výše uvedenými základními etickými zásadami výzkumný pracovník/-ice ÚMV :

- a) přijímá odpovědnost za preciznost a nezaujatost jím prováděného výzkumu (včetně studia a rešerše literatury, navrhování a provádění experimentů, pozorování a publikování získaných výsledků) na základě svých odborných znalostí, dbá na to, aby účast zkoumaných subjektů ve výzkumu byla dobrovolná a plně informovaná,
- b) odmítá jako neetické provádění takového výzkumu, jehož účelem má být legitimizace předem daných závěrů nebo jeho předchozího výzkumu,
- c) odmítá jakoukoli řídicí i poradní funkci ve správě (včetně účasti v odborných poradních orgánech poskytovatele), administraci nebo financování výzkumu a pokud

- existují oprávněné vážné obavy, že jeho rozhodování nebo jiné konání by vedlo ke střetu zájmů, výzkumný pracovník se takového rozhodování nebo konání zdrží,
- d) dělí se o výsledky výzkumu s ostatními členy řešitelského týmu,
 - e) nepoužívá vědecké a vědecko-pedagogické tituly, které mu nenáleží,
 - f) nekryje neetické chování ve svém okolí, ani nehledá záminky k zastření vlastních pochybení proti principům etiky výzkumu,
 - g) jako člen-ka odborných grémií (vědeckých rad, odborných poradních orgánů atd.) se ve svém rozhodování a hlasování v odborných záležitostech řídí výhradně odbornými hledisky,
 - h) spolupracuje s etickou komisí ÚMV při plnění jejích úkolů,
 - i) dbá na to, aby komunikace a šíření výstupů jeho práce či práce výzkumného týmu, jehož je členem či členkou, probíhala v duchu odpovědnosti vůči zkoumanými subjektům i společnosti jako takové,
 - j) zajišťuje odpovídající nastavení parametrů a následnou realizaci výzkumu, přičemž užívá standardním způsobem zdůvodněných metod disciplíny, případně s patřičným zdůvodněním kombinuje přístupy interdisciplinární metodologie,
 - k) je obeznámen se strategickými cíli ve své výzkumné oblasti a s platebními mechanismy a vyžádá si všechna nezbytná povolení dříve, než započnou výzkumné práce nebo obdrží přístup k výzkumným zdrojům,
 - l) dojde-li ke zpoždění, novému definování nebo doplnění výzkumného projektu, musí o tom informovat své zaměstnavatele, investory nebo dohlížející osoby a rovněž je musí uvědomit v případě, že dojde z jakýchkoliv důvodů k předčasnému ukončení nebo pozastavení projektu,
 - m) pokud vstupuje do veřejného prostoru jako pracovník či pracovnice ÚMV, musí se jeho sdělení opírat o doložitelné výsledky jeho vědecké práce, a nikoliv o jeho politické, náboženské nebo jiné osobní přesvědčení.

2. Autorství či spoluautorství publikací

Autorství či spoluautorství publikace náleží výzkumnému pracovníkovi či pracovnici, která splnila alespoň jednu z následujících podmínek:

- a) napsala část rukopisu,
- b) vypracovala koncepční model, navrhla hodnocení, podílela se na analýze dat nebo interpretaci výsledků, které podstatným způsobem přispěly k vědecké hodnotě publikace.

3. Původnost výstupů výzkumu a etické šíření výsledků výzkumu

Výzkumný pracovník/-ice jako autor/-ka nebo spoluautor/-ka publikace^{vii}:

- a) nedopouští se plagiátorství^{viii} - při každém citování jiných autorů uvede odkaz na informační zdroj, přitom při shrnutí poznatků jiného autora vyjádří původní myšlenky v dobré víře a bez vědomého zkreslení,
- b) cituje i podstatné práce, které nepotvrzují jeho domněnky a interpretace výsledků,

- c) objeví-li významnou chybu ve svých publikovaných údajích, provede odpovídající kroky k nápravě chyb v publikaci, jako například vytisknutí errata nebo jiné opravy, stažení publikace nebo jiné náležité kroky,
- d) zbytečně nevytváří nadbytečné publikace^{ix} a nefragmentuje výsledky výzkumu do více publikací na úkor jejich kvality a přehlednosti,
- e) nezískává citace vlastních prací cestou dohody několika autorů o vzájemných účelových citacích svých prací,
- f) dbá na to, aby se v odkazech všech jeho výstupů objevovaly veškeré zdroje, údaje, koncepty a metody předchozího výzkumu, z něhož čerpal,
- g) nepublikuje své výstupy v predátorských časopisech a nakladatelstvích nebo takových nakladatelstvích, která porušují etická pravidla v publikačním procesu,^x
- h) neúčastní se predátorských konferencí.^{xi}

4. Výzkumný pracovník ve vedoucí pozici

Výzkumný pracovník v roli vedoucího pracovníka či pracovnice a vyučující-ho:

- a) nezneužívá svého postavení přímého či nepřímého nadřízené-ho, vedoucí-ho týmu či jiné autority vůči přímo či nepřímo podřízeným pracovníkům a pracovnicím, studujícím, zájemcům o informace, zaměstnancům ÚMV a/nebo účastníkům výzkumu;
- b) si vybírá spolupracující a studující pro práci ve výzkumu na základě nestranného hodnocení jejich intelektuálních, charakterových předpokladů;
- c) předává své znalosti, dovednosti a principy dobrého chování ve výzkumu;
- d) klade důraz na kvalitu výuky studujících a totéž vyžaduje od podřízených pracovníků a pracovnic;
- e) rozvíjí nezávislé a kritické myšlení studujících a respektuje jejich právo na svobodné vyjádření názorů na výzkum;
- f) uvádí studující a podřízené pracovníky mezi autory publikace, pokud jejich tvůrčí práce přispěla k výsledkům zveřejněným v dané publikaci;
- g) podporuje badatelskou i publikační aktivitu svých podřízených pracovníků a pracovnic a studujících i jejich další kvalifikační růst;
- h) neakceptuje ve své působnosti pracovníka dopouštějícího se neetického chování zařazení, které umožňuje působit na studujících přímou účastí ve výuce, při výchově nebo při výzkumné práci;
- i) důsledně vyvozuje závěry z neetického chování podřízených pracovníků a pracovnic a svěřených studujících;
- j) dbá na správnou aplikaci pracovněprávních předpisů upravujících vztahy při výkonu závislé práce ve výzkumu.

5. Výzkumný pracovník a pracovnice v roli posuzovatele, recenzenta či oponenta

Výzkumný pracovník jako posuzovatel, recenzent, hodnotitel nebo oponent:

- a) provádí jemu zadanou recenzní nebo jinou hodnotící činnost osobně;
- b) učiní potřebné kroky k vyjasnění údajů v návrhu publikace, u kterých existuje důvodné podezření, že byly zfalšovány nebo jinak upraveny;

- c) neprodlužuje hodnocení výzkumné práce za účelem dosahování vlastní výhody nebo výhody třetí osoby;
- d) nevypracuje stanovisko, jehož závěry by mohly být ovlivněny jeho osobním zájmem, nebo na tuto skutečnost předem jasně upozorní;
- e) nepoužije údaje uvedené v návrhu publikace k jinému účelu než k vypracování recenzního posudku a neposkytne je třetí osobě bez svolení autora;
- f) vystříhá se dalších, výše neupřesněných, vědomých konfliktů zájmů;
- g) uvádí expertní názor s jasným stanoviskem;
- h) při vypracovávání expertního stanoviska nepodléhá případným vnějším tlakům, které by mohly mít jakýkoliv vliv na podstatu obsahu stanoviska;
- i) při vypracování oponentského posudku, recenze (nebo v jiném hodnocení nebo posuzování) nebude krýt neetické jednání své i jiných;
- j) posuzuje u návrhu projektu, grantového projektu, výzkumného záměru nebo u jiného návrhu výzkumné činnosti i přiměřenost nákladů hrazených z veřejných prostředků;
- k) respektuje důvěrnost a ochranu duševního vlastnictví obsaženého v hodnocených podkladech.

6. Získání informovaného souhlasu při výzkumu zahrnujícím lidské subjekty

Jestliže je použito v rámci výzkumu zahrnujícím lidské subjekty osobních údajů, je k tomu zapotřebí informovaný souhlas zúčastněných osob.^{xii} Konkrétní podmínky pro použití těchto údajů při výzkumných nebo s výzkumem souvisejících aktivitách vyplývají ze zákona.^{xiii}

Při získání informovaného souhlasu jsou účastníci a účastnice výzkumu informováni odpovědným výzkumným pracovníkem či pracovníci o:

- a) účelu výzkumu, jeho očekávaném trvání a průběhu;
- b) právech účastníků na pozdější odmítnutí účasti ve výzkumu a následcích tohoto odmítnutí;
- c) závažných předvídatelných faktorech, které mohou ovlivnit ochotu účastnit se na výzkumu jako například potenciálních rizicích (všeho druhu), nepříjemnostech nebo negativních účincích;
- d) výhodách vyplývajících z výzkumu;
- e) míře zachování důvěrnosti při výzkumu a využití jeho výsledků;
- f) odměně za účast ve výzkumu;
- g) informačním místě pro otázky týkající se výzkumu a práv účastníků výzkumu.

Zároveň musí být dána příležitost k tomu, aby se mohli účastníci dotazovat a získávat odpovědi na své dotazy. Výzkumný pracovník a pracovnice rovněž zajistí dobrovolnost účasti na výzkumu a respektování práva zkoumaného subjektu na seznámení se s výstupy výzkumné práce.

Děti a nezletilí mají v souladu s občanským zákoníkem a zákoníkem práce právo na ochranu vyplývající z jejich věku a potřeb.

7. Etická komise ÚMV

Etická komise je poradním orgánem ředitele ÚMV, dohlížejícím na dodržování etického kodexu výzkumnými pracovníky ÚMV. Etickou komisi jmenuje ředitel ÚMV. Komise má nejméně tři členy.

Etická komise:

- a) předkládá řediteli ÚMV případy porušení etického kodexu spolu s návrhem rozhodnutí;
- b) upozorňuje ředitele ÚMV na případy porušení obecně závazných právních předpisů upravujících trestněprávní a občanskoprávní vztahy ze strany výzkumných pracovníků a pracovníků, kteří nedodrželi etický kodex;
- c) má právo dotazovat se výzkumných pracovníků a pracovníků na záležitosti související s dodržováním etického kodexu.

ⁱ *Etický rámec výzkumu*: <http://www.msmt.cz/files/pdf/ATIIIIVlastnimaterial.pdf>.

ⁱⁱ *Evropská charta pro výzkumné pracovníky*: [http://europa.eu.int/eracareers/pdf/C\(2005\)576%20CS.pdf](http://europa.eu.int/eracareers/pdf/C(2005)576%20CS.pdf).

ⁱⁱⁱ *Definice Evropské charty pro výzkumné pracovníky*.

^{iv} *Definice Evropské charty pro výzkumné pracovníky*.

^v Především platný Trestní zákon, platný Trestní řád, platný Zákon o přestupcích, platný Občanský soudní řád, platný Správní řád a platný Soudní řád správní.

^{vi} *Definice Evropské charty pro výzkumné pracovníky*.

^{vii} Vědeckou publikací dle Wikipedia – the free encyclopedia (http://en.wikipedia.org/wiki/Scientific_paper) je míněn článek publikovaný ve vědeckém časopise, který „obsahuje nové výsledky výzkumu“. Článek může poskytovat i kritický přehled stávajícího stavu výzkumu v příslušné oblasti. Publikace většinou prochází „peer review“ jedním nebo více odborníky za účelem posouzení, zda rukopis publikace je vhodný pro publikaci v konkrétním vědeckém časopise. K zařazení mezi autory publikace opravňuje pouze podstatné intelektuální přispění k výsledkům publikovaného výzkumu. Mechanické činnosti (laborantské práce, vkládání dat do databáze, administrativa) nejsou samy o sobě dostatečnými důvody k autorství. Mezi autory by neměly být uváděny ani osoby z důvodu prokázání cti nebo laskavosti, ani nadřízení pracovníci, kteří jinak podmínky pro autorství nesplňují. Jsou-li k tomu oprávněné důvody, mohou být výše uvedení pracovníci zařazeni v „poděkování“. (Definice převzata z *Etického rámce výzkumu*)

^{viii} Plagiátorství v nejhrušším smyslu je opisování nebo publikace cizích výsledků výzkumu a vývoje. Jakkoliv se takové jednání jeví být málo pravděpodobné, jeho konkrétní příklady existují. Negativní vliv tohoto jednání na studující může být nedožrnný zejména tehdy, je-li tolerováno nejen nejbližším okolím, ale i orgány, k jejichž přímým povinnostem dohled nad etikou náleží. Toto jednání je někdy umožněno nepřijatelnou falešnou solidaritou výzkumných pracovníků a pracovníků jak ve výzkumných organizacích, tak i různých poradních nebo výkonných orgánech správy výzkumu. Neoprávněné poskytnutí práv k publikování vydavateli může být za určitých podmínek dokonce nezákonné. (Převzata z *Etického rámce výzkumu*)

^{ix} Většina autorů vědeckých sdělení a publikací v oblasti výzkumu jsou výzkumní a jiní tvůrčí pracovníci vysokých škol, pracovišť AV ČR a resortních výzkumných ústavů. Jelikož počet publikací je důležitým kritériem hodnocení pracovníků a pracovníků výzkumu a hraje důležitou roli v kariérním postupu na základě rozhodování atestační komise, jsou tito pracovníci přirozeně motivováni k publikování co největšího počtu článků. Tato motivace bohužel přináší eticky problematické publikování nadbytečných článků, které se liší od již publikovaných prací týchž autorů jen minimálně v textu a obsahují tatáž data (buď v jiných výnosech, jednotkách atd.). Název, abstrakt a pořadí autorů se liší mezi původní a „nadbytečnou“ prací jen minimálně. Extrémním případem nadbytečné práce je duplikát původní práce téhož autora. Za nadbytečnou publikaci se nepovažuje pozdější rozvinutí výsledků uvedených ve sbornících z konferencí a „preprintů“ (kterým může být i krátké sdělení) do regulární publikace. Publikace obdobných (tj. nadbytečných) článků je omluvitelná z etického hlediska pouze tehdy, jestliže se autor může oprávněně domnívat, že je to v zájmu čtenářů. Takovým důvodem může být rozšíření okruhu čtenářů (například jazykové mutace). V tomto případě by k publikování obdobných sdělení mělo dojít se souhlasem obou (více) vydavatelů. Publikaci obdobných (tj. nadbytečných) článků lze tolerovat i v případě, jestliže autor zaslal rukopis do vydavatelství, které po dlouhou dobu dávalo svým chováním vůči předkladateli rukopisu najevo, že jeho práce pravděpodobně nebude nebo nebyla přijata (například jeho dlouhodobá nekomunikativnost). Proto ji autor nabídl k publikování jinému vydavateli, avšak nakonec byla práce přijata v obou vydavatelstvích a vyšla proto dvakrát. Obecně je psaní nadbytečných prací zavrženíhodné, neboť zdržuje zveřejnění originálních článků a recenzenti často chápající tuto práci jako čestnou a provádějící ji bez nároku na odměnu jsou zbytečně přetěžováni.

^x Predátorská nakladatelství vydávají podvodné či pseudovědecké časopisy, které jsou založeny primárně k vybírání autorských poplatků a vytváření zisku a zejména nerespektují pravidla oponentního řízení. Více viz např. <http://knihovna.cvut.cz/veda/predatorske-casopisy/>.

^{xi} Predátorské konference jsou organizovány primárně za účelem získání slouží jako prostředek tzv. akademického turizmu.

^{xii} Rovněž k vlastnímu výzkumu zahrnujícímu lidské subjekty poskytují zúčastněné osoby informovaný souhlas. Tato záležitost je řešena v Úmluvě o lidských právech a biomedicíně, která v České republice vstoupila v platnost 1. října 2001.

^{xiii} Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.